
Az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer alkalmazásának eredményei és tapasztalatai

Jánosi Andrea*

---

1. Bevezető

A bűnügyi információk hatékony cseréjének megteremtésére irányuló igény nem újkeletű az Európai Unióban, az ennek megvalósítását célzó törekvés folyamatosan tetten érhető az unió igazságügyi politikájában,¹ s emellett szoros kapcsolatban áll a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés számos alapelveivel (például tagállamok kölcsönös bizalma, kölcsönös elismerés elve,² ne

---

* Adjunktus, Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Bűnügyi Tudományok Intézete, Büntető Eljárásjogi és Büntetés-végrehajtási Jogi Intézeti Tanszék

A kutatást az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 azonosító számú, Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban című projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásában valósul meg.

¹ Lásd például az alábbi dokumentumokat:

- Programme of measures to implement the principle of mutual recognition of decisions in criminal matters. HL C 12., 2001. 01. 15., 10-22.
- Declaration on Combating Terrorism. 25 March 2004.
- Javaslat a Tanács határozata a hatósági erkölcsi bizonyítványokra vonatkozó információcseréről. COM(2004) 664. 2004. 10. 13.
- Hágai Program: a Szabadság, a Biztonság és a Jog Érvényesülésének Erősítése az Európai Unióban. (2005/C 53/01)
- A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek. A Hágai Program: Tíz prioritás a következő öt évre. Partnerség Európának a szabadság, biztonság és jog területén való megújulásáért. COM(2005) 184., 2005. 05. 10.
- A Stockholmi Program – A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa. HL C 115., 2010. 05. 04., 1-38.
- A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség megvalósítása a polgárok szolgálatában. A stockholmi program végrehajtásáról szóló cselekvési terv. COM(2010) 171., 2010. 04. 20.
- Európai Tanács 2014. június 26-27. Következtetések. EUCO 79/14

² A kölcsönös elismerés elvéről lásd részletesebben például: FARKAS Ákos: Az Európai Bíróság és a

bis in idem elv³⁾ is. Jelen tanulmányunk azonban nem célja a büntetőítéletekre vonatkozó információcsere fejlődéstörténetének a bemutatása, hanem pusztán a jelenlegi struktúra hatékonyságának értékelése, valamint az ehhez kapcsolódó legfrissebb jogalkotási eredmények ismertetésére tesz kísérletet.

Az Európai Bizottság 2005 decemberében kelt, a bűnügyi nyilvántartásból származó információk tagállamok közötti cseréjének megszervezésére és azok tartalmára irányuló javaslata⁴⁾ képezte az alapját a jelenleg is hatályban lévő, a bűnügyi nyilvántartásból származó információk tagállamok közötti cseréjének megszervezéséről és azok tartalmáról szóló kerethatározatnak⁵⁾. A kerethatározat a tagállamok közötti kapcsolatban helyettesíti az Európa Tanács 1959. évi, a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló egyezményét⁶⁾ és kiegészíti az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló egyezményt, és annak 2001. évi jegyzőkönyvét,⁷⁾ továbbá inkorporálja a bűnügyi nyilvántartásban szereplő információk cseréjéről szóló tanácsi határozat⁸⁾ egyes rendelkezéseit.⁹⁾ Célja egy olyan digitális információáramlást biztosító rendszer kialakítása volt, amely lehetővé teszi a tagállamok között a büntetőítéletekre vonatkozó – az aktuálishoz képest hatékonyabb – információcserét. Az egyes tagállamok bűnügyi nyilvántartásai

---

kölcsönös elismerés elvének hatása az európai büntetőjog fejlődésére. *Miskolci Jogi Szemle*, 2011/Külszám, 62–77.; FARKAS Ákos: *Új alkotmányos elv a magyar büntetőeljárási bizonyításban? A kölcsönös elismerés elve*. In: Erdei Árpád (szerk.): *A büntető ítélet igazságtartalma*. Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2010. 45–57.; KARSAI Krisztina: *A kölcsönös elismerés elve*. In: Kondorosi Ferenc – Ligeti, Katalin (szerk.): *Az európai büntetőjog kézikönyve*. Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2008. 149–157.

³⁾ A ne bis in idem elvről lásd részletesebben például: PÁPAI-TARR Ágnes: A ne bis in idem elv az Európai Bíróság gyakorlatában. *Miskolci Jogi Szemle*, 2007/2. 100–118.; HERKE Csongor: *Az európai ne bis in idem elv érvényesülésének gyakorlati problémái hazánkban*. In: Homoki-Nagy Mária – Karsai Krisztina – Fantoly Zsanett – Juhász Zsuzsanna – Szomora Zsolt – Gál Andor (szerk.): *Ünnepi kötet Dr. Nagy Ferenc egyetemi tanár 70. születésnapjára*. Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Szeged, 2018. 413–417.; KARSAI Krisztina: *Transznational ne bis in idem principle in the Hungarian fundamental law*. In: C D, Spinellis – NikolaosTheodorakis – Emmanouil Billis – George, Papadimitrakopoulos (eds.): *Europe in Crisis: Crime, Criminal Justice, and the Way Forward*. Essays in Honour of Nestor Courakis. Sakkoulas Publications, Athens, 2017. 409–440.; JÁNOSI Andrea: A bűnüldözési célú adatkezelés és a ne bis in idem elv gyakorlati érvényesülésének összefüggései az Európai Unióban. *Advocat*, 2013/1–4. 27–34.

⁴⁾ Javaslata a Tanács kerethatározata a bűnügyi nyilvántartásból származó információk tagállamok közötti cseréjének megszervezéséről és azok tartalmáról. COM/2005/0690 végleges.

⁵⁾ A Tanács 2009/315/IB kerethatározata (2009. február 26.) a bűnügyi nyilvántartásból származó információk tagállamok közötti cseréjének megszervezéséről és azok tartalmáról. HL L 93., 2009.4.7., 23–32. (Továbbiakban: 2009/315/IB kerethatározat.)

⁶⁾ A Strasbourgban, 1959. április 20-án kelt, a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló európai egyezmény és kiegészítő jegyzőkönyvei. Az egyezmény 13. és 22. cikkei rendelkeznek a bűnügyi nyilvántartásban rögzített információk cseréjéről.

Lásd: PEISCH András: *Az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer*. In: Nagy Marianna (szerk.): *Ünnepi konferencia az ELTE megalakulásának 375. évfordulója alkalmából*. Jogi Tanulmányok. 2010. I-III. kötet, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2010. 346.

⁷⁾ Egyezmény a Tanács által az Európai Unióról szóló szerződés 34. cikkének megfelelően létrehozott, az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről. HL C 197., 2000.7.12., 3–23.

⁸⁾ A Tanács 2005/876/IB határozata (2005. november 21.) a bűnügyi nyilvántartásban szereplő információk cseréjéről. HL L 322., 2005.12.9., 33–37.

⁹⁾ 2009/315/IB kerethatározat. 12. cikk

közötti eltérésre és az információcsere nehézségeire a Bizottság szintén 2005-ben publikált fehér könyvében¹⁰ is felhívta a figyelmet. Ebben utalt arra, hogy habár a tagállamokban jellemzően központosított bűnügyi nyilvántartási rendszerek működnek, azonban ezek között a tartalom, a hozzáférésre jogosultak köre, valamint az adatok törlési határideje között jelentős eltérések mutatkoznak. Maga a dokumentum még három lehetséges alternatívát különböztetett meg az együttműködés megkönnyítése érdekében, amelyek a következők voltak:

- a kétoldalú cserék megkönnyítése,
- a nemzeti nyilvántartások hálózatba kötése,
- egy igazi európai nyilvántartás létrehozása.

Jóllehet, már ekkor megállapították, hogy a gyakorlatban leginkább egy ún. vegyes rendszer kidolgozása lenne indokolt, amely egy európai adatbázis létrehozásával és a nemzeti adatbázisok hálózatba kötésének keresztezésével lenne megvalósítható. A rendszer működéséhez azonban nyilvánvalóan hozzátartozik az is, hogy az információcserehez valamilyen hatást, jogkövetkezményt kell társítani. Tehát meg kell állapítani azt, hogy az információcsere révén megszerzett információknak milyen jelentőséget tulajdonítsanak egy másik tagállamban más cselekmények miatt indított új büntetőeljárás esetében. Így például, hogy az ismételt büntetőeljárás lefolytatásának az akadályát képezi vagy éppen végrehajtási kötelezettséget is ró az adott ítélet hatályát elismerő, állampolgárság szerinti tagállam számára. Ezekre a kérdésekre azonban a fehér könyv még nem tartalmazott konkrét választ, pusztán felvetette ezeket a kérdéseket. Ugyanakkor 2008-ban elfogadásra került az Európai Unió más tagállamaiban hozott ítéleteknek egy új büntetőeljárásban való figyelembevételéről szóló kerethatározat,¹¹ amelynek célja *„[...] erősíteni azt az elvet, amely szerint a tagállamok kötelesek a saját bíróságai által, a nemzeti jogszabályokkal összhangban hozott büntetőítéletekkel azonos hatályt fűzni a más tagállamokban hozott büntetőítéletekhez, függetlenül attól, hogy a nemzeti jog azokat a hatályokat eljárásjogi, anyagi jogi, vagy ténykérdésnek tekinti-e. [...]”*¹²

2. Az ECRIS működési mechanizmusa

A 2009/315/IB kerethatározat 2009. április 27-én lépett hatályba, rendelkezéseit a tagállamoknak 2012. április 27-ig kellett átültetniük a nemzeti jogukba. Ennek a folyamatnak az értékelésére irányuló első jelentését a Bizottság 2016-ban készítette el.¹³ A kerethatározat kötelezettséget ró mind az ítélethozatal helye

¹⁰ Fehér könyv a büntetőítéletekre vonatkozó információcsereéről, és ezeknek az Európai Unión belüli hatályáról. COM/2005/0010 végleges.

¹¹ A Tanács 2008/675/IB kerethatározata (2008. július 24.) az Európai Unió más tagállamaiban hozott ítéleteknek egy új büntetőeljárásban való figyelembevételéről. HL L 220., 2008.8.15., 32–34. (Továbbiakban: 2008/675/IB kerethatározat.)

¹² 2008/675/IB kerethatározat. (5) Preambulum-bekezdés

¹³ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a bűnügyi nyilvántartásból származó információk tagállamok közötti cseréjének megszervezéséről és azok tartalmáról szóló, 2009. február 26-i 2009/315/IB tanácsi kerethatározat végrehajtásáról. COM/2016/06 final. (Továbbiakban:

szerinti, mind pedig az állampolgárság szerinti tagállamra. Eszerint az *ítélethozatal szerinti tagállam* köteles:

- feltüntetni az ítéletnek a bűnügyi nyilvántartásba való rögzítésekor az állampolgárságra vonatkozó információkat, amennyiben a terhelt egy másik tagállam állampolgára;
- tájékoztatni az állampolgárság szerinti tagállam központi hatóságát a bűnügyi nyilvántartásba rögzített ítélet meghozataláról, továbbá a rögzített adatok módosításáról és törléséről;
- annak érdekében, hogy megállapítható legyen, hogy milyen tagállami intézkedés szükséges az állampolgárság szerinti tagállamban, kérésre, egyedi esetben továbbítani az ítéletnek, illetve a későbbi intézkedéseknek egy példányát, továbbá minden egyéb lényeges információt.¹⁴

A továbbítandó információk körét három kategóriába sorolják: (1) kötelező információk köre (így: a terhelt személyére, az ítélet jellegére, az ítélet alapjául szolgáló bűncselekményre, az ítélet tartalmára vonatkozó információk); (2) nem kötelező információk (így: az elítélt személy szüleinek neve; ügyiratszám, a bűncselekmény elkövetési helye, eltiltásokra vonatkozó információ); (3) kiegészítő információk (így: a terhelt személyazonosító száma, vagy a személyazonosító dokumentum típusa és száma, ujjlenyomat, álnév és/vagy felvett név/nevek). Az első csoportba sorolandó adatokat mindig bele kell foglalni az ítéletről szóló értesítésbe, míg a nem kötelező információkat a bűnügyi nyilvántartásba való bejegyzés esetén, a kiegészítő információkat pedig kizárólag akkor kell továbbítani, ha azok a központi hatóság rendelkezésére állnak.¹⁵

Az *állampolgárság szerinti tagállam* a megküldött információkat megőrzi és az ítélethozatal szerinti tagállam tájékoztatásának megfelelően módosítja, illetve törli azokat.¹⁶ Meg kell jegyezni, hogy a kerethatározat az „*ítélet*” fogalmát akként definiálja, hogy abba kizárólag a „*büntetőbíróság által egy természetes személy ellen bűncselekmény elkövetése miatt hozott jogerős határozat*” sorolandó, amennyiben „*e határozatot az ítélethozatal szerinti tagállam bűnügyi nyilvántartásába felveszik*”, azonban a kerethatározat végrehajtásáról szóló jelentés tanúsága szerint több tagállamban az ítélet nem korlátozódik csakis a büntetőbíróságok által hozott határozatokra.¹⁷

Az információcsere mechanizmusát a kerethatározat pontosan rögzíti. Így az ítéletekkel kapcsolatos információ iránti megkeresések, valamint azok megválaszolásának menetét, határidejét, az információcsere formai és nyelvi követelményeit. Az információcsere horizontális struktúra mentén valósul meg, ugyanis a kérelmet a tagállamok központi hatóságai küldik meg egymás részére.

COM/2016/06 final.)

¹⁴ 2009/315/IB kerethatározat. 4. cikk

¹⁵ 2009/315/IB kerethatározat. 11. cikk (1) bekezdés

¹⁶ 2009/315/IB kerethatározat. 5. cikk

¹⁷ COM/2016/06 final. 1. Az „*ítélet*” fogalommeghatározása. Így az alábbi tagállamokban: BE, DE, EE, HR, LU, NL, SE, SI

„*Például NL kicserélné az ügyészség által hozott határozatokat, és bizonyos esetekben a nyomozásokra vagy folyamatban lévő ügyekre vonatkozó igazságügyi adatokat is.*”

Ítéletekkel kapcsolatos információ iránti megkeresés büntetőeljárás céljából vagy büntetőeljárástól eltérő célból egyaránt előterjeszhető. Amennyiben a megkeresést büntetőeljárástól eltérő célból terjesztették elő, úgy azt az állampolgárság szerinti tagállam a nemzeti jogával összhangban teljesíti, illetve közli a megkereső tagállammal, hogy mely másik tagállam továbbított részére információt, hogy közvetlenül kereshesse meg az ítélethozatal szerinti tagállamot. Ez utóbbit abban az esetben teszi, ha az ítélethozatal szerinti tagállam korábban az állampolgárság szerinti tagállamot akként korlátozta, hogy a megküldött információ kizárólag büntetőeljárás céljából továbbíthatja.¹⁸

A büntetőeljárás célból előterjesztett megkeresésre adott válasz magába foglalja: (1) az érintett személy állampolgársága szerinti tagállamban hozott és a bűnügyi nyilvántartásba bejegyzett ítéleteket, (2) a más tagállamban hozott, azonban 2012. április 27-ét követően az állampolgárság szerinti tagállamban őrzött ítéleteket, (3) a más tagállamokban hozott és részére 2012. április 27-ig továbbított, a bűnügyi nyilvántartásba bejegyzett ítéleteket, (4) harmadik országban hozott, majd később a számára továbbított, a bűnügyi nyilvántartásba bejegyzett ítéleteket.¹⁹ A megkeresések megküldése az erre rendszeresített – a kerethatározat mellékletét képező – formanyomtatványon történik, teljesítésére rövid – főszabály szerint maximum 10 munkanapos²⁰ – határidő áll rendelkezésre, amelynek a megkeresett tagállam hivatalos nyelveinek egyikén, vagy egy másik, mindkét tagállam által elfogadott nyelven tesz eleget.²¹ A formanyomtatvány alapján a megkeresett tagállam az alábbi válaszokat jelölheti meg:

- (1) nem áll rendelkezésre ítéletre vonatkozó információ az érintett személy bűnügyi nyilvántartásában;
- (2) rendelkezésre áll információ az érintett személy bűnügyi nyilvántartásába bejegyzett ítélet(ek)ről; az ítéletek jegyzéke e válasz mellékletét képezi;
- (3) rendelkezésre áll(nak) az érintett személy bűnügyi nyilvántartásába felvett egyéb információ(k); ezen információ(ka)t csatolták (nem kötelező);
- (4) rendelkezésre áll információ az érintett személy bűnügyi nyilvántartásába bejegyzett ítéletről, de az ítélethozatal szerinti tagállam tájékoztatása szerint az ítéletre vonatkozó információt kizárólag büntetőeljárás céljára lehet továbbítani. További információra vonatkozó kérelem közvetlenül az ítélethozatal szerinti tagállamba küldendő. (Szükséges megjelölni az ítélethozatal szerinti tagállamot.);
- (5) a megkeresés a megkeresett tagállam joga alapján a büntetőeljárástól eltérő semmilyen egyéb cél érdekében nem teljesíthető.²²

¹⁸ 2009/315/IB kerethatározat. 7. cikk (2) bekezdés

¹⁹ 2009/315/IB kerethatározat. 6-7. cikkek

²⁰ Kivételt képez ez alól egy személynek a bűnügyi nyilvántartásban a rá vonatkozó információ továbbítására irányuló kérelme. Ebben az esetben a válaszdásra 20 munkanapos határidő áll rendelkezésre. Lásd: 2009/315/IB kerethatározat. 8. cikk (2) bekezdés

²¹ 2009/315/IB kerethatározat. 8. és 10. cikkek

²² 2009/315/IB kerethatározat. Melléklet. A bűnügyi nyilvántartásból származó információk tagállamok közötti cseréjének megszervezéséről és azok tartalmáról szóló 2009/315/IB kerethatározat 6., 7., 8., 9. és 10. cikkében említett formanyomtatvány.

A kerethatározat rendelkezései alapján létrehozott Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS)²³ egy olyan, az ítéletekkel kapcsolatos információk tagállamok közötti cseréjét szolgáló számítógépes rendszer, amely az egyes tagállamok bűnügyi nyilvántartási adatbázisain alapul, tehát nem célja a centralizált struktúra kialakítása,²⁴ s nem teszi lehetővé azt sem, hogy az egyes tagállamok egymás bűnügyi nyilvántartási adatbázisaihoz közvetlenül, online hozzáférjenek.²⁵ Létrehozzák ugyanakkor az elektronikus információcsere egységes formátumának elemeit, így az ítélet alapjául szolgáló bűncselekményre és az ítéletek tartalmára vonatkozó információk tekintetében.²⁶ Ez lényegében ún. referenciatáblázatok kialakítását jelenti, amelyek a bűncselekmények megnevezését, jogi minősítését, valamint az alkalmazandó jogkövetkezményeket tartalmazzák, ezzel is segítve a kölcsönös megértést.²⁷

3. Az ECRIS gyakorlati működésének tapasztalatai

Két évvel ezelőtt, 2017 júniusában tette közzé az Európai Bizottság első ízben a bűnügyi nyilvántartásból származó információknak az ECRIS-en keresztül történő, tagállamok közötti cseréjéről szóló statisztikai jelentését, amelyre irányuló kötelezettség a 2009/316/IB határozat 7. cikkén alapult.²⁸ A jelentés elkészítéséhez a rendszer által automatikusan generált, továbbá 24 tagállam²⁹ által megküldött statisztikai adatokat használták fel.³⁰ Az ECRIS általános működése vonatkozásában a Bizottság 12 pontba foglalva közölte főbb megállapításait, amelyek az alábbiak:

- *„Mind a 28 tagállam aktívan részt vesz az ECRIS-ben, a lehetséges összekapcsolások 24 %-a azonban még hiányzik.”* Az utóbbi észrevétel arra utal, hogy egyik tagállam sem cserél információt az ECRIS-en keresztül mind a 27 másik tagállammal. 2017-ben négy tagállam rendelkezett a legtöbb összekapcsolási számmal, 26-tal. Ezek Ausztria, Spanyolország, az Egyesült-Királyság, illetve Írország voltak. Érdemes ugyanakkor ezt a megállapítást összevetni a Bizottság 2016-ban közzétett, a 2009/315/IB tanácsi kerethatározat végrehajtásáról szóló jelentésében foglaltakkal. Ez ugyanis

²³ A Tanács 2009/316/IB határozata (2009. április 6.) a 2009/315/IB kerethatározat 11. cikke alkalmazásában az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS) létrehozásáról. HL L 93., 2009.4.7., 33–48. o. (Továbbiakban: 2009/316/IB határozat.) (6) Preambulum-bekezdés

²⁴ 2009/316/IB határozat. 3. cikk (1) bekezdés

²⁵ 2009/316/IB határozat. (11) Preambulum-bekezdés

²⁶ 2009/316/IB határozat. 1. cikk

²⁷ 2009/316/IB határozat. (12) Preambulum-bekezdés, 4. cikk

A határozat A. melléklete tartalmazza a bűncselekmények kategóriáit és alkategóriáit, továbbá a megvalósítás szintjét, az elkövetői minőséget, valamint – amennyiben alkalmazható – a büntetőjogi felelősséget kizáró vagy korlátozó okokat vagy a visszaesést.

A B. melléklet tartalmazza a szankció- és intézkedéskategóriákat.

²⁸ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a bűnügyi nyilvántartásból származó információk Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszeren (ECRIS) keresztül történő, tagállamok közötti cseréjéről. COM/2017/0341 final. (A továbbiakban: COM/2017/0341 final.)

²⁹ Négy tagállam nem szolgáltatott adatokat, amelyek a következők: Bulgária, Ciprus, Dánia, Szlovénia.

³⁰ COM/2017/0341 final. 1.2. Az ECRIS bevezetésének jogalapjai és az ECRIS-re vonatkozó statisztikák.

még arról számolt be, hogy nem vesz részt valamennyi tagállam az ECRIS keresztül megvalósuló információcserében, illetve több tagállamban még nem történt komoly előrelépés a kerethatározatban foglaltak átültetése terén.³¹ Egy év alatt tehát e tekintetben is jelentős fejlődés történt.

- *„Az üzenetváltások száma 2016-ban elérte a 2 milliót.”* Ez a szám egyaránt magába foglalja a büntetőjogi felelősséget megállapító új ítéletekre, a megkeresésekre, valamint a megkeresésekre adott válaszokra vonatkozó értesítéseket. Rendkívül nagy arányban, 6,5-szeresével megnövekedett 2012-től kezdődően a továbbított üzenetek száma. 2012-ben 300.000 üzenetre megküldésére került sor.
- *„Az értesítések tendenciájának stabilizálódása.”* Amely alatt alapvetően az új, büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletekre vonatkozó értesítések számának stabilizációja értendő. Ennek értéke 2016-ban 330.000 körüli volt.
- *„Az információra vonatkozó megkeresések és válaszok számának gyors növekedése.”* Ahogyan az a második megállapításban is szerepelt, illetve ahhoz kapcsolódik, gyors ütemben növekedett a tagállamok aktivitása részben megkeresések küldése, részben pedig az arra adott válaszok vonatkozásában. Azonban ez nem jelent folyamatosan egyenlő munkaterhet az egyes tagállamok számára.
- *„Minden harmadik válaszban korábbi büntetőjogi elítélés szerepel.”* Tagadhatatlanul ez a számadat az egyike azoknak a mutatóknak – véleményem szerint –, amelyek leginkább alátámasztják az ECRIS működésének hatékonyságát és lényegét. A megkeresések tehát mintegy egyharmadára olyan válasz érkezik, amelyben korábbi büntetőjogi elítélésekre vonatkozó adat található.
- *„2016-ban közel 13 000 megkeresésre (3,6 %) nem érkezett válasz a jogszabályban előírt határidőn belül.”* A határidőn túli válaszadások meglehetősen alacsony aránya meglátásom szerint leginkább arra utal, hogy az ECRIS működését, az ahhoz kapcsolódó eljárási rendet az egyes tagállamok elsajátították, a mindennapi gyakorlat részévé vált.
- *„2016-ban megközelítőleg 14 000 információra vonatkozó megkeresésre (3,9 %) nem érkezett válasz.”* Sajnos a legtöbb tagállam vonatkozásában megfigyelhető, hogy habár viszonylag alacsony arányban, de nem minden megkeresésre érkezik válasz. Ez az arány 2016-ban a megkeresések kb. 3,9 %-a volt.
- *„Nem minden, büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletről és nem minden frissítésről küldenek értesítést.”* Ez a mulasztás ugyancsak gondot jelenthet a rendszer működése szempontjából. Részben azért, mert nem áll rendelkezésre megbízható, friss információ, részben pedig azért, mert így továbbra sem biztosítottak a bűnügyi előélet megállapításának feltételei.

³¹ Lásd: COM/2016/06 final.

Eszerint a Bizottság 22 tagállamtól kapott értesítést azon jogszabályokról, amely a kerethatározat rendelkezésinek az átültetését szolgálják. Hat tagállamtól azonban nem érkezett értesítés az átültetésről, azonban náluk is – Málta kivételével – folyik információcsere az ECRIS-en keresztül.

2014-ben Magyarországot is azon országok körébe sorolták, amelyek nem küldenek frissítéseket a korábban küldött értesítéseikhez kapcsolódóan.

- *„Jelentős különbségek a tagállamoknak az ECRIS-sel kapcsolatos tevékenysége és munkaterhe között.”* Nyilvánvalóan ez a megállapítás arra utal, hogy egyes tagállamok rendkívül aktívak a megkeresések vonatkozásában, azonban ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy az általuk küldötték számával azonos arányban érkeznek hozzájuk megkeresések. Különösen aktív tagállamnak tekinthető például Németország, az Egyesült Királyság, Ausztria és Csehország. Komoly munkaterhet jelent a jelentős számú megkeresések megválaszolása például – a teljesség igénye nélkül – a következő tagországok számára: Lengyelország, Románia, Magyarország, Horvátország, Szlovákia. S ugyancsak nagy adminisztratív terhet jelent az állampolgárság szerinti tagállam értesítése a büntetőjogi felelősséget megállapító új ítéletekről például a következő országokban: Olaszország, Belgium, Spanyolország, Franciaország, Ciprus. Jellemzően – egyes kivételektől eltekintve – az egyes kategóriákba sorolható országok köre között nincs átfedés.
- *„Az ECRIS-t nem mindig használják a korábbi elítélésekre vonatkozó információ iránti megkeresés céljából.”* A tagállamokban természetesen eltérő gyakorlat figyelhető meg az információra irányuló megkeresések száma vonatkozásában is. Az e tekintetben alacsony aktivitást mutató tagállamok közé sorolták a 2014–2016 években Magyarországot is. A Bizottság a jelentésében ezzel a jelenséggel kapcsolatban két negatív következményre hívta fel a figyelmet. Egyrészt arra, hogy ezzel elmarad a más tagállamban hozott büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletek figyelembe vétele,³² másrészt pedig nem teljesül az a bűnmegelőző hatás, amelyet a korábbi büntetőjogi elítélések megbízható nyilvántartásához fűztek. Például amennyiben erkölcsi bizonyítvány benyújtásához kötött valamely foglalkozás ellátása, munkakör betöltése.
- *„Az ECRIS-t egyre gyakrabban alkalmazzák büntetőeljárástól eltérő célokra.”* Természetesen érdeklődésre adhat okot, hogy milyen, a büntetőeljárástól eltérő célra alkalmazható ez a rendszer, amely az összes megkeresések kb. 1/5-öd részét jelenti. Ebbe a körbe sorolandók például a magánszemélyek saját bűnügyi nyilvántartásaikkal kapcsolatos tájékoztatásra irányuló kérelmei, de ugyancsak ide tartoznak a közigazgatási hatóságok általi, nem

³² A más tagállamban hozott, büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletek figyelembe vételének elmulasztása az ECRIS működésének megakadályozásán túl sérti a Tanács 2008/675/IB, az Európai Unió más tagállamaiban hozott ítéleteknek egy új büntetőeljárásban való figyelembevételéről szóló kerethatározatát is.

Lásd: 2008/675/IB kerethatározat.

(3) Preambulum-bekezdés: *„E kerethatározat célja az, hogy a más tagállamokban hozott büntetőítéletek figyelembevételére vonatkozóan minimumkötelezettséget írjon elő a tagállamok számára.”*

1. cikk (1) bekezdés: *„E kerethatározat célja azon feltételek meghatározása, amelyek alapján egy bizonyos személy elleni a tagállamban indult büntetőeljárás során, az ugyanezen személlyel szembeni más tagállamban, eltérő cselekmények alapján hozott korábbi büntetőítéleteket figyelembe veszik.”*

büntetőeljárás céljából, a munkaerő-felvétel,³³ továbbá a fegyverviselési engedély kiadása céljából küldött megkeresések is.

- „A jelenlegi ECRIS-t ritkán alkalmazzák a harmadik országbeli állampolgárok esetében.” Erre azonban megoldásként szolgál már az alább tárgyalandó ERCIS-TCN létrehozása.³⁴

4. ECRIS-TCN létrehozásának indokai és működési mechanizmusa

Az Európai Unió Hivatalos Lapjában 2019. május 22-én került kihirdetésre a harmadik országbeli állampolgárokkal és a hontalan személyekkel szemben hozott ítéletekre vonatkozó információval rendelkező tagállamok azonosítására szolgáló központosított rendszer (ECRIS-TCN) létrehozásáról szóló rendelet.³⁵ Ennek az új centralizált információs rendszernek a megalkotását az a célkitűzés vezérelte, hogy az egyes tagállamokban harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozóan hozott határozatokat más tagállamokban is figyelembe vegyék, illetve tudják venni új büntetőeljárások során, valamint új bűncselekmények elkövetésének megelőzése érdekében. Habár az ECRIS eddig is megteremtette azt a lehetőséget, hogy a tagállamok információcserét folytassanak harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozóan, ugyanakkor nem biztosított ehhez megfelelő eljárást. Eddig a harmadik országbeli állampolgárokkal szembeni ítéleteket pusztán az ítélethozatal szerinti tagállamban tartották nyilván. Ez pedig azzal a következménnyel járt, hogy harmadik országok állampolgárainak a bűnügyi előlelete vonatkozásában kizárólag csak akkor lehetett teljeskörű információt szerezni, ha minden másik tagállamot megkeresett az adott tagállam, amely előtt az aktuális büntetőeljárás folyamatban volt.³⁶ Hatálya tehát kiterjed harmadik országok állampolgáraira és hontalanokra, azonban ugyancsak alkalmazandó az olyan uniós polgárokra is, akik valamely harmadik ország állampolgárságával is rendelkeznek.³⁷ A rendszer működési mechanizmusa a következő módon jellemezhető:

- a centralizált módon működő ECRIS-TCN lehetővé teszi azt, hogy a tagállamok központi hatóságai könnyen kideríthessék, hogy van-e olyan

³³ Ide sorolandó a 2011/92/EU irányelv alapján a gyermek sérelmére elkövetett, nemi erkölcs elleni bűncselekmények tárgyában hozott, a bűnügyi nyilvántartásban szereplő, büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletek vagy az ilyen ítéletekből származó eltiltásokra vonatkozó információk cseréje azon személyek vonatkozásában, akiket gyermekekkel való közvetlen és rendszeres kapcsolattartással járó szakmai vagy szervezett önkéntes tevékenység folytatására vesznek fel. Lásd: Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról. HL L 335., 2011.12.17., 1–14. 10. cikk

³⁴ COM/2017/0341 final.

³⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/816 rendelete (2019. április 17.) az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer kiegészítése érdekében a harmadik országbeli állampolgárokkal és a hontalan személyekkel szemben hozott ítéletekre vonatkozó információval rendelkező tagállamok azonosítására szolgáló központosított rendszer (ECRIS-TCN) létrehozásáról, valamint az (EU) 2018/1726 rendelet módosításáról. HL L 135., 2019.5.22., 1–26. (A továbbiakban: 2019/816 rendelet)

³⁶ 2019/816 rendelet. (2)–(5) Preambulum-bekezdések

³⁷ 2019/816 rendelet. 2. cikk

tagállam, s ha igen, melyik, amely bűnügyi nyilvántartási információkat tárol egy adott harmadik országbeli állampolgárra vonatkozóan. Lényegében tehát az információval rendelkező tagállam azonosítására szolgáló rendszer kidolgozására kerül sor.

- Pozitív visszajelzés, azaz találat esetén az érintett személyre vonatkozó bűnügyi nyilvántartási információk a 2009/315/IB kerethatározattal összhangban, a jelenlegi ECRIS-keret felhasználásával kérhetők az adott tagállamoktól.³⁸ A központi rendszer ugyanis automatikusan továbbítja az információval rendelkező tagállamokra vonatkozó információt, a kapcsolódó referenciaszámokat és a személyazonosító adatokat, amely alapján a megkeresés továbbítható.³⁹

Az ECRIS-TCN központi rendszerében tárolják az érintett személyek személyazonosító adatait, amely adatok feltöltésére irányuló kötelezettség az ítélethozatal szerinti tagállam központi hatóságát terheli.⁴⁰ Az adatok köre⁴¹ kiterjed az ujjlenyomatokra és az arcképmásokra is. Ez utóbbira azonban megszorítással, ugyanis az arcképmások felhasználása jelenleg korlátozott. Kizárólag a személyazonosító adatokon vagy ujjnyomatadatokon alapuló lekérdezés eredményeként azonosított harmadik országbeli állampolgár személyazonosságának megerősítésére használhatók fel. Keresés arcképmások alapján azonban nem fogantatosítható. Ugyanakkor ennek a lehetőségnek a megteremtése érdekében, amennyiben a műszaki feltételek is rendelkezésre állnak majd, a Bizottság határozatlan időre szóló – jogi aktus elfogadására irányuló – felhatalmazást kapott.⁴² A rendelet lehetőség biztosít arra is, hogy az Eurojust, az Europol valamint az Európai Ügyészség is hozzáférjen az ECRIS-TCN-ben tárolt adatokhoz – feladataik ellátására érdekében – az információval rendelkező tagállamok azonosítása céljából. A jogosultságuk azonban nem terjed ki arra, hogy adatokat töltsenek fel a rendszerbe, vagy azokon bármilyen módosítást eszközöljenek.⁴³ Az adatok továbbítására pedig az Eurojust kizárólag abban az esetben jogosult harmadik országok és nemzetközi szervezetek részére büntetőeljárások céljából, ha a harmadik országbeli állampolgárra vonatkozóan bűnügyi nyilvántartási információval rendelkező tagállam ehhez kifejezetten hozzájárul. A továbbított adatok köre pedig a tagállam nevéől való tájékoztatásra terjed ki, valamint arra, hogy az adott tagállamhoz hogyan intézhetnek harmadik

³⁸ 2019/816 rendelet. (7) Preambulum-bekezdés; 1. cikk

³⁹ 2019/816 rendelet. 7. cikk (7) bekezdés.

⁴⁰ 2019/816 rendelet. 4. cikk (1) bekezdés és 5. cikk (1) bekezdés

⁴¹ A rendelet 5. cikkének (1) bekezdése – a 2009/315/IB kerethatározathoz hasonlóan – megkülönbözteti a kötelezően nyilvántartandó, opcionális és kiegészítő információk körét.

Kötelező információk: vezetéknev (családi név), utónevek (keresztnevek), születési idő, születési hely (város és ország), állampolgárság vagy állampolgárságok, nem, adott esetben korábbi nevek, az ítélethozatal szerinti tagállam kódja;

Opcionális információk: szülők neve;

Kiegészítő információk: személyazonosító szám, vagy a személy személyazonosító okmányainak típusa és száma, valamint a kiállító hatóság neve, álnévek vagy felvett nevek.

⁴² 2019/816 rendelet. 6. és 37. cikkek

⁴³ 2019/816 rendelet. 7. cikk (3) bekezdés és 14-18. cikkek

országok vagy nemzetközi szervezetek bűnügyi nyilvántartási kivonatok iránti megkeresést.⁴⁴ A rendszer tényleges működésének megkezdése azonban jelenleg még várat magára. Az adatok feltöltésének, továbbá az ECRIS-TCN működésének időpontját a Bizottság határozatban állapítja majd meg, amennyiben a szükséges feltételek rendelkezésre állnak.⁴⁵

A vizsgált rendelet mellett az ECRIS-TCN megalkotására irányuló jogalkotási csomagnak részét képezi a 2009/315/IB tanácsi kerethatározatnak a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó információcsere és az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS) tekintetében történő módosításáról, valamint a 2009/316/IB tanácsi határozat felváltásáról szóló irányelv⁴⁶ is. Ez a dokumentum lényegében azokat – az eljárási jogi és technikai feltételek biztosítására irányuló – módosításokat hajtja végre a 2009/315/IB kerethatározatban, amelyek lehetővé teszik a harmadik országbeli állampolgárokkal szemben hozott ítéletekre vonatkozó információk ECRIS-en keresztül megvalósuló cseréjét.⁴⁷ Emellett rendelkezik arról is, hogy a 2009/316/IB határozat elveit integrálni kell a 2009/315/IB kerethatározatba a végrehajtás egységes feltételeinek biztosítása érdekében, továbbá a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni.⁴⁸ Ennek megfelelően 2022. június 28-i hatállyal rendelkezik a 2009/316/IB határozat felváltásáról.⁴⁹

5. Az Európai Unió Bíróságának az ECRIS működéséhez kapcsoló joggyakorlata

Amennyiben az Európai Unió Bíróságának az ECRIS működéséhez kapcsolódó joggyakorlatát kívánjuk áttekinteni, mindösszesen két előzetes döntéshozatali eljárással találkozunk. Azonban ezek érdekessége, hogy mindkettő Magyarországon folytatott büntetőeljárásához kapcsolódott.

Az első, C-25/15. sz. ügyben a Budapest Környéki Törvényszék terjesztett előzetes döntéshozatali eljárás lefolytatása iránti kérelmet⁵⁰ valamely más tagállam bírósága által hozott, Balogh I.-nal szemben bűncselekmény elkövetése miatt szabadságvesztés-büntetést kiszabó, valamint őt az eljárás költségeinek viselésére kötelező, jogerős ítélet érvényének Magyarországon történő elismerése iránt folyamatban lévő eljárásban. Az eljárás alapvetően a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló, 2010. október 20-i

⁴⁴ 2019/816 rendelet. 17-18. cikkek

⁴⁵ 2019/816 rendelet. 35. cikk

⁴⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/884 irányelve (2019. április 17.) a 2009/315/IB tanácsi kerethatározatnak a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó információcsere és az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS) tekintetében történő módosításáról, valamint a 2009/316/IB tanácsi határozat felváltásáról. HL L 151., 2019.6.7., 143–150. (A továbbiakban: 2019/884 irányelv)

⁴⁷ 2019/884 irányelv. (11) Preambulum-bekezdés

⁴⁸ 2019/884 irányelv. (13) Preambulum-bekezdés

⁴⁹ 2019/884 irányelv. 2-4. cikkek

⁵⁰ C-25/15. sz. Balogh I. elleni büntetőeljárásban 2016. június 9-én hozott ítélet. (ECLI:EU:C:2016:423)

2010/64/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁵¹ 1. cikke (1) bekezdésének értelmezésére irányult és csak másodlagosan kapcsolódott a 2009/315/IB kerethatározat és a 2009/316/IB határozat rendelkezéseihez. Az alapeljárásban Balogh I. magyar állampolgárt a Landesgericht Eisenstadt (kismartoni tartományi bíróság, Ausztria) 2014. május 13-án kelt és 2014. október 8-án jogerőre emelkedett ítéletével üzletszerű, súlyos betöréses lopás miatt négy év, hat hónap szabadságvesztés büntetésre ítélte, és kötelezte az eljárás költségeinek viselésére. Az ítélet tartalmáról értesítették az Igazságügyi Minisztérium Nemzetközi Büntetőjogi Osztályát, majd meg is küldték azt a részére. Ezt követően a központi hatóság az ítéletet a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban: Nbjt.) – akkor hatályos⁵² – rendelkezései alapján, a külföldi ítélet érvényének elismerése, továbbá annak a magyar bűnügyi nyilvántartásba való felvétele céljából megküldte a hatáskörrel rendelkező, Budapest Környéki Törvényszéknek, amely az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezte. [Az ítélet 20-21. és 30-31. pontjai.] Az alapeljárásban kérdésként merült fel, hogy kit terhel a német nyelvű alaphatározat fordításának költsége az elismerésre irányuló eljárás során. A kérdést előterjesztő bíróság két eltérő magyar bírósági gyakorlatra hívta fel a figyelmet. Egyes bíróságok akként rendelkeztek, hogy a külföldi ítélet érvényének elismerésére irányuló – Be.⁵³ alapján lefolytatandó – különleges eljáráshoz kapcsolódó bűnügyi költség azt terheli, akit az alapügyben annak viselésére köteleztek.⁵⁴ S habár az osztrák büntetőeljárásban a terhelt költségmentes nyelvi segítségnyújtásban részesült, ez a költségmentesség már nem érvényesül a különleges eljárás lefolytatása során, tehát nem terjed ki a külföldi ítélet lefordításából eredő költségekre. Különösen arra tekintettel, hogy jelen eljárás keretében a fordítást már nem a terhelt jogainak érvényesítése tette indokolttá. Ehhez képest más bíróságok az anyanyelv használatának jogára⁵⁵ és a Be. 339. §-ának (1) pontjára⁵⁶ hivatkozással azt a gyakorlatot követték, hogy a

⁵¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/64/EU irányelve (2010. október 20.) a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról. HL L 280., 2010.10.26., 1–7. (Továbbiakban: 2010/64/EU irányelv.)

⁵² Nbjt. 46. § (1a) bekezdés alapján: „A külföldi ítélet érvényének elismerésére annak a törvényszéknek van hatásköre és illetékessége, amelynek területén a terhelt lakó- vagy tartózkodási helye található. Ha a terhelt Magyarországon lakó- vagy tartózkodási hellyel nem rendelkezik, az eljárásra a terhelt utolsó ismert magyarországi lakó- vagy tartózkodási helye szerinti törvényszéknek van hatásköre és illetékessége. Ha az eljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság nem állapítható meg, az eljárás a Fővárosi Törvényszék hatáskörébe és illetékességébe tartozik.” (2013.09.01. és 2016.12.31. között hatályos szöveg.)

⁵³ Az akkor hatályos büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény. (Továbbiakban: régi Be.)

⁵⁴ Az Nbjt. – 2011.07.01. és 2017.12.31. között hatályos – 46. §-ának (3) bekezdése, a régi Be. 555. §-a (2) bekezdésének j) pontja, valamint 338. § (1) bekezdése alapján.

Ezt az érvelést támasztja alá: MÁZINÉ DR. SZEPESI Erzsébet: A külföldi ítélet érvényének hazai elismerése és annak nehézségei. *Ügyvédek Lapja*, 2015/2. szám, 24.

⁵⁵ A régi Be. 9. §-ban deklarált anyanyelv használata.

⁵⁶ A régi Be. 339. § (1) bekezdése szerint: „Az állam viseli a 74. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott bűnügyi költségből azt a költséget, amelynek viselésére a vádlott a 338. § alapján nem kötelezhető, továbbá azt a költséget, amelyet a vádlottnak a 74. § (3) bekezdése alapján nem kell megtérítenie.”

fordítás költsége az államot terheli.⁵⁷ [Az ítélet 24-26. pontjai.] A Bíróság azonban úgy ítélte meg, hogy annak érdekében, hogy valóban hasznos választ tudjon adni az előterjesztő bíróság számára, úgy egyrészt szükséges a feltett kérdéseket átfogalmazni, valamint a 2010/64/EU irányelv rendelkezéseit a 2009/315/IB kerethatározatra, valamint a 2009/316/IB határozatra tekintettel értelmezni. Így a Bíróság immár arra kereste a választ, hogy a hivatkozott uniós jogforrásokkal ellentétesnek minősül-e a tagállamokban az olyan különleges eljárás alkalmazása, amely valamely más tagállam bírósága által hozott, jogerős bűnösséget megállapító ítéletnek a nemzeti bíróság általi elismerésére irányul, és amely többek között előírja azt is, hogy a határozat fordításának költségei ennek az eljárásnak a keretében a terheltet terhelik. [Az ítélet 33-34. pontjai.] Emellett a 2010/64/EU irányelv értelmezése kapcsán a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy annak rendelkezései nem alkalmazhatók a kérelem tárgyát képező különleges eljárásra. Ezt azzal magyarázta, hogy az irányelv 3. cikk (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az osztrák bíróság a terhelt rendelkezésére bocsátotta az ítélet fordítását, így a különleges eljárás keretében a bűnösséget megállapító ítélet ismételt fordítása indokolatlan a terhelt védelemhez való jogának és a hatékony bírói jogvédelemhez való jogának az érvényesítése szempontjából. [Az ítélet 39. pontja.] Emellett a Bíróság álláspontja szerint a 2009/315/IB kerethatározat és a 2009/316/IB határozat alapján az állampolgárság szerinti tagállam kötelessége, hogy a bűnügyi nyilvántartásába a más tagállamban hozott bűnösséget megállapító ítéletet az ECRIS-en keresztül, kód formájában továbbított információk alapján rögzítse. A nyilvántartásban való rögzítésnek nem képezheti a feltételét sem a különleges eljárás lefolytatása, sem pedig a külföldi ítélet továbbítása. Ezt bizonyítja az is, hogy a hivatkozott jogforrásoknak a célja az információcserleegyszerűsítése és hatékonyabbá tétele. [Az ítélet 48-51. pontjai.] Mindezekre tekintettel – Yves Bot főtanácsnok indítványával egyezően⁵⁸ – a 2009/315/IB kerethatározat és a 2009/316/IB határozat, továbbá az EUMSZ. rendelkezéseivel⁵⁹ ellentétesnek minősítette azt a nemzeti szabályozást, amely szerint szükséges a más tagállamok bíróságai által meghozott büntetőítéletek elismerésére irányuló, valamint e büntetőítéletek bűnügyi nyilvántartásba való felvételét megelőző eljárás lefolytatása. [Az ítélet 53-56. pontjai.]

A fentiekkel szinte egyező kérdéskört tárgyalt a Bíróság a C-390/16. sz. ügyben,⁶⁰ a Szombathelyi Törvényszék előzetes döntéshozatal iránti kérelme tárgyában. Bár jöllehet a kérdések alapvetően a 2008/675/IB tanácsi

⁵⁷ Az eltérő joggyakorlat problémájára hívta fel a figyelmet a következő tanulmány, melynek szerzője amellet foglalt állást, hogy a fordítással kapcsolatban felmerült bűnügyi költség az államot terheli: VÁRHEGYI Éva: Mégis, ki fizeti a fordítási költséget? *Ügyvédek Lapja*, 2015/2. szám, 26–31.

A bűnügyi költségek vonatkozásában szintén az eltérő gyakorlatra utal: FEJES Péter: A külföldi ítélet érvényének elismerése – corpus alienum un iure criminali? *Ügyészségi Szemle*, 2016/2. szám, 11.

⁵⁸ Yves Bot Főtanácsnok indítványa a C-25/15. sz. ügyben. Az ismertetés napja: 2016. január 20.

⁵⁹ Az EUMSZ. 82. cikk (1) bekezdése alapján: „Az Unióban a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés a büntetőügyekben hozott bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerésének elvén alapul, [...]”

⁶⁰ C-390/16. sz. Lada Dániel Bertold elleni büntetőeljárásban 2018. július 5-én hozott ítélet. (ECLI:EU:C:2018:532)

kerethatározat értelmezésére irányultak. Az alapügyben az osztrák Landesgericht Wiener Neustadt Lada D. B. magyar állampolgárt jogerős ítéletével nagyobb értékű dologra elkövetett betöréses lopás kísérletének vétsége miatt 14 hónap szabadságvesztésre ítélte, amelyből a vádlott 11 hónapot köteles letölteni és a szabadságvesztés 3 hónapnyi részének a végrehajtását felfüggesztette. Az ítéletet a bíróság megküldte az Igazságügyi Minisztérium részére, amely továbbította azt a kérdést előterjesztő Szombathelyi Törvényszékre a külföldi ítélet érvényének elismerésére irányuló eljárás lefolytatása céljából. [Az ítélet 10-13. pontjai.] A kérdések mellett a törvényszék ismertette, hogy az ilyen célból folytatott különleges eljárás *„gyakorlatilag egyfelől a külföldi bíróság ítéletével már elbírált cselekmények – tényálláshoz kötött – újraminősítését, másfelől pedig a külföldi bíróság által kiszabott büntetésnek az alkalmazandó magyar jog szerinti átalakítását jelenti”*, továbbá *„a magyar bűnügyi nyilvántartásban a hazai elismert bűncselekmények és büntetés kerül feltüntetésre”*. [Az ítélet 18-19. pontjai.] A Bíróság maga is észlelte a két ügy közötti hasonlóságot és erről tájékoztatta a törvényszéket, amely azonban fenntartotta az előzetes döntéshozatalra utalást. Ezt részben azzal magyarázta, hogy a Balogh ügyben hozott ítélet *„nem teremtett egységes gyakorlatot a magyar bíróságok körében. Így egyes bíróságok továbbra is lefolytatták ezeket az elismerésre irányuló különleges eljárásokat, míg más bíróságok megszüntették az eljárást, illetve várnak az elismerésre irányuló különleges eljárást szabályozó jogszabályok módosítására.”* Másrészt pedig azzal, hogy a hivatkozott ítéletben *„a Bíróság nem foglalt állást a 2008/675 kerethatározattal kapcsolatban”*. Ennek megfelelően a kérdései arra irányultak, hogy összeegyeztethető-e az uniós joggal az olyan nemzeti gyakorlat, amely *„a külföldi ítélet érvényének hazai »elismerésére«, transzformálására irányuló nemzeti büntetőeljárás, vagy más eljárás lefolytatását”* teszi szükségessé. Illetve vezethet-e ez az eljárás az ítéletnek a megváltoztatásához annak érdekében, hogy az összeegyeztethető legyen a terhelt állampolgársága szerinti tagállam nemzeti jogszabályaival.⁶¹ [Az ítélet 21-25. pontjai.]

A Bíróság akként nyilatkozott, hogy a 2008/675/IB kerethatározat akként értelmezendő, hogy az olyan kötelezettséget ró a tagállamokra, amely alapján *„a valamely más tagállamban hozott olyan korábbi büntetőítéleteket, amelyekkel kapcsolatban a kölcsönös jogsegélyről vagy a bűnügyi nyilvántartásból származó információk cseréjéről szóló hatályos eszközök értelmében információkat szereztek, egyfelől ugyanolyan mértékben vegyék figyelembe, mint amennyire a korábbi nemzeti büntetőítéleteket a nemzeti jog alapján figyelembe veszik, és másfelől, hogy azokhoz ugyanolyan hatály fűződjön, mint amilyen e jog szerint ez utóbbi büntetőítéletekhez fűződik, akár ténybeli hatásról, akár eljárásjogi vagy anyagi jogi hatályról legyen szó.”* Ezt az értelmezési módot támasztja alá a Bíróság Beshkov ügyben hozott ítélete is.⁶² [Az ítélet 28-29. pontjai.] Emellett felhívta arra is a figyelmet, a magyar nemzeti jog alapján lefolytatandó különleges eljárás

⁶¹ Yves Bot Főtanácsnok indítványa a C-390/16. sz. ügyben. Az ismertetés napja: 2018. február 6.

⁶² C-171/16. sz. Trayan Beshkov és a Sofiyska rayonna prokuratura között folyamatban lévő eljárásban 2017. szeptember 21-én hozott ítélet.

„kétségessé teheti a kölcsönös bizalom elvét” és a 2008/675/IB kerethatározatban „meghatározott egyik célt”. [Az ítélet 37. pontja.] Ugyanakkor emlékeztetett arra is, hogy a kerethatározat bár nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy a tagállamok „szükség esetén határozatot hozzanak arról, hogy az ilyen korábbi büntetőítéletekhez ugyanolyan jogi hatály fűződik,⁶³ ez nem teremti meg az alapját az elismerésre irányuló különleges eljárás lefolytatásának, amely egyben veszélyezteti a 2009/315/IB és a 2008/675/IB kerethatározatokban és a 2009/316/IB határozatban foglalt célok megvalósítását és ellentétes is azokkal. [Az ítélet 41. és 47. pontjai.]

Meg kell jegyezni, hogy 2018. január 1-jétől megváltoztak a külföldi ítélet érvényének elismerésére irányuló eljárás szabályai, s hatályba léptek az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény tagállami ítélet érvényére vonatkozó rendelkezései, amely a figyelembevételre és a megfeleltetésre vonatkozóan tartalmaz speciális szabályokat.⁶⁴

Az egyes ítéletek alapján jól érzékelhető, hogy mindkét ügyben nem önmagában az ECRIS működéséhez, mindennapi gyakorlatához kapcsolódó nehézségek merültek fel, hiszen az egyes kérdések túlmutatnak azokon és a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés lényegéhez nyúlnak vissza. Így például a más tagállamban hozott határozatok elismeréséhez, figyelembe vételéhez, az egyes tagállamok egymás igazságszolgáltatási rendszerébe vetett bizalmához kapcsolódnak.

***

Az Európai Unió az ECRIS létrehozásával egy rendkívül hatékony és átlátható eszközt biztosít a büntetőítéletekre vonatkozó információk tagállamok közötti cseréjének a megteremtése érdekében, amelynek alkalmazása a hatóságok számára mára mindennapivá vált. Ezt egyrészt az alkalmazást érintő statisztikai adatok, másrészt az Európai Unió Bíróságának minimális – közvetetten kapcsoló – esetjoga is alátámasztja. A rendszer működése a naprakész információk rendelkezésre állása érdekében azonban a tagállamok folyamatos és hathatós együttműködését is feltételezi. Az új központi ECRIS-TCN pedig a tagállamok harmadik országbeli állampolgárok vonatkozásában hozott ítéleteiről való információszerezésnek a jelenlegihez képest egy sokkal eredményesebb módját teremtheti majd meg, amely várhatóan a hazai bűnügyi nyilvántartási rendszer kisebb megreformálásának a szükségességét is jelentheti majd.

---

⁶³ 2008/675/IB kerethatározat. (13) Preambulum-bekezdés

⁶⁴ Lásd: KOÓSÉ MOHÁCSI Barbara: *Megfelelnek-e az uniós jognak a külföldi ítélet „elismerésére” vonatkozó új szabályok?* 2018.02.20.
<https://jogaszvilag.hu/vilagjogasz/megfelelnek-e-az-unios-jognak-a-kulfoldi-itelet-elismeresere-vonatkozo-uj-szabalyok/> (2019.05.23.)